

РЕШЕНИЕ

№ 1099

гр. София, 19.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 69 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: В. Б. ИВАНОВА ЗГУРОВА

при участието на секретаря СВЕТЛА Р. ЛАЗАРОВА
като разгледа докладваното от В. Б. ИВАНОВА ЗГУРОВА Гражданско дело
№ 20231110130623 по описа за 2023 година

Предявени са от „ФИРМА“ЕООД срещу Д. Б. М. с ЕГН ***** от гр. АДРЕС, действащ със съгласието на своя настойник Е. М. М.а, установителни искиове с правна квалификация чл. 422 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД, вр. 99 ЗЗД за признаване за установено на вземането, предмет на заповед № 114/27.10.22г. за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, издадена по ч. гр.д. № 326/22г. на РС-Мадан за сумата от 20 000 лева- главница, дължима по договор за потребителски паричен кредит №*****/20.01.20г., сключен между „ФИРМА“ЕАД и Д. Б. М., вземанията по които са прехвърлени с договор за цесия от 19.04.2022г. в полза на „ФИРМА“ ЕООД, ведно със законна лихва върху главницата от подаване на заявлението-7.09.22г., до окончателно изплащане на вземането, сумата в размер на 3022,28 лева-договорна лихва за периода 07.12.20г.-05.07.22г., 480,42 лева – лихва за забава от 07.12.20г. до 07.09.22г..

Ищецът твърди, че на 20.01.20г. бил сключен договор за потребителски паричен кредит с ответника и „ФИРМА“ЕАД /с предишно наименование „ФИРМА“АД, по силата на което кредиторът отпуснал на длъжника потребителски кредит в размер на 35 350 лева , като кредитополучателят се задължил да погаси задължението си на 120 месечни анюитетни вноски , с

краен срок на погасяване 07.01.2030г. След преустановяване на плащането останало непогасено задължение по кредита в размер на 36 181,87лева , поради което кредитът бил обявен за предсрочно изискуем на 05.07.22г. – с уведомяване на длъжника. Ищецът се легитимира като кредитор на вземането на основание сключен договор за цесия от 19.04.22г. между „ФИРМА“ЕАД и „ФИРМА“ЕООД , по силата на който задължението на ответника Д. М., , произтичащо от договор за потребителски паричен кредит , било изкупено от „ФИРМА“ЕООД, за което ответникът /длъжникът/ бил уведомен с получаване на уведомление за цесия и за предсрочна изискуемост от 05.07.22г. Поддържа се още, че ответникът е уведомен за цесията и с връчване на препис от исковата молба. Поради постъпило в срок възражение от длъжника по заповедното производство, кредиторът е предявил иск за установяване на вземанията по издадената заповед за изпълнение.

В депозирания по делото отговор на исковата молба ответникът оспорва исковете като неоснователни и недоказани и моли за цялостното им отхвърляне. Поддържа, че не са представени доказателства относно усвоените по процесния договор средства, както и че уведомление за цесията не е извършено по надлежния ред. Пзовава се на разпоредбата на чл. 22 от ЗПК относно недействителност на договора за потребителския кредит. Релевира възражение и по чл.31, ал.1 ЗЗД, вр. с чл. 32, ал.1 ЗЗД за унищожаемост на договора за потребителски кредит , доколкото се твърди, същият да е сключен от лице, което при сключването му е било в състояние на трайна неспособност да разбира и да ръководи действията си. Развива доводи, че ответникът по рождение страда от вродено психическо разстройство , за което представя епикриза от клиника „Психиатрия“ към ВМА. Поддържа, че в това състояние, без да разбира свойството и значението на действията си, подведен от негов колега, е подписал процесния договор за кредит, мислейки, че колегата му е кредитополучател, а той-негов гарант. Поддържа, че при подписване на договора не е бил в състояние да осмисли, че само неговото име е посочено в процесния договор и само неговият подпис е положен под него , което го прави кредитополучател по процесния договор. На следващо място твърди, че цялата сума е била получена от колегата му Д. Борисов, като ответникът е станал жертва на манипулация и измама. Поддържа още, че по подаден иск с правно основание чл. 5 ЗЛС СГС, ГО, 3 брачен състав е постановил решение, с което е поставил под ограничено запрещение

ответника, а за негов настойник е назначена майката Екатерина М.а. На следващо място прави искане за спиране на настоящото дело до приключване на производството по ДП№ 27910/21г. по описа на СРП , за извършено престъпление по чл. 209, ал.1 НК спрямо оветника.

Съдът, като прецени относимите доказателства и доводите на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

По исковете по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже, че между цедента и ответника е възникнало валидно правоотношение по договор за заем, по което заемодателят е предоставил на ответника посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок, както и че вземането е прехвърлено на ищеца въз основа на валидно сключен договор за цесия, за което длъжникът е бил надлежно уведомен. В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на задълженията на падежите, за който не сочи доказателства. В тежест на ответника е да установи правоизключващите си възражения.

По делото не се спори, а и видно от приложените писмени доказателства, между „ФИРМА“ ЕАД и ответника е сключен Договор за потребителски паричен кредит № ***** от 20.01.2020г. по силата на който „ФИРМА“ ЕАД като кредитодател се задължава да отпусне на ответника като кредитополучател сумата от 35 350 лв. Връщането на последната е разсрочено на 120 погасителни вноски, всяка в размер от 407,19 лв., с краен срок на договора 07.01.2030г. и ГПР от 7,23 %. Според чл. 6 от ОУ на договора потребителят дължи заплащането на лихва, съобразно приложимия към съответния период на олихвяване променлив ГЛП. Последния е сборът от Референтен лихвен процент (осреднен депозитен индекс, изчисляван на база лихвената статистика на БНБ и публикуван ежесмесчно на страницата на УКФ) + надбавка (6,04%). Към датата на сключване на договора ГЛП възлиза на 7,23 %. Съгласно чл. 12, ал.1 от ОУ при забава в плащанията потребителят дължи обезщетение в размер на годишната законна лихва, разделена на 360 дни за всеки ден забава, изчислена върху просрочената дължима главница. Според чл. 12, ал.2 от ОУ УКФ има правото на прекрати едностранно кредитното оправоотношение с потребителя и да обяви всички вземания, в т.ч. изтекли и непогасени вноски, остатъчна главница, остатъчни лихви, лихвите

за забава, такси и комисионни за предсрочно изискуеми в пълен размер при просрочие и/или неплащане на две последователни погасителни вноски по кредита (главница и лихви) при условие, че просрочените вноски не бъдат погасени в двуседмичен срок, считано от датата на падежа.

От приетото по делото заключение по ССЧЕ се установява, че сумата от отпусната на два транша по банкова сметка на ответника, т.е. е усвоена от него, предвид което може да се направи обоснован извод, че ответникът е обвързан от облигационно правоотношение по договор за кредит.

След като се установи наличието на облигационно правоотношение, съдът следва да даде отговор на въпроса за наличие на основание за унищожаване на същото на основание чл. 31, ал.1 ЗЗД, с оглед наведеното от ответника възражение с отговора на исковата молба. Разпоредбата на чл. 32, ал.3 ЗЗД предвижда правото на ответника по иск за изпълнение, какъвто е настоящият случай, да поиска унищожаване на договора чрез възражение дори и след изтичането на давността. В процесната хипотеза, давността за предявяване на конститутивен иск със същия предмет е изтекла, но според горепосочената разпоредба това не изчерпва възможността на ответника да защити своите материални права по насочения срещу иск. В тази връзка и с оглед изричното позоваване на наличието на порок при сключване на сделката от самия ответник като страна по нея в съответствие с изискванията на чл. 32, ал. 1 ЗЗД, съдът намира възражението за унищожаване на договора за допустимо.

Основанието за унищожаемост по чл. 31 ЗЗД е налице тогава, когато едната страна макар и дееспособна, към момента на сключване на атакуваната сделка, не е могла да разбира или да ръководи действията си. Без значение е продължителността на това състояние. Определящо е състоянието на лицето към момента на извършване на сделката и по-специално - дали това състояние е било такова, че да позволи на сключилия сделката - да действа съзнателно и разумно, така че да може свободно, без външна намеса да формира и да изрази волята си. Преценката е предоставена на съда. При извършването ѝ - тъй като се касае за дееспособно лице - съдът е длъжен да съобрази всички съотносими, установени към релевантния момент обстоятелства, които биха били от значение за формиране на волята за осъществяване на процесната сделка - възраст, здравословно състояние, начин на живот, различни

зависимости, включително и от трети лица и други. Затова - при преценката си - съдът следва да отчете значението на всички ангажирани по делото доказателства /писмени документи, свидетелски показания, експертизи, обяснения на страните/, съобразно изискванията на чл. 235 и сл. от ГПК /Решение № 698 от 12.01.2011 г. на ВКС по гр. д. № 14/2010 г., III г. о., ГК/.

Във връзка с твърденията за наличие на основание за унищожаване на договора за кредит е представена по делото епикриза, изготвена от ВМА, в резултат на прием на ответника на 04.06.2021г. в медицинското заведение. Според епикризата на лицето е поставена диагноза лека умствена изостаналост. Посочено е, че ответникът е с примитивен психичен строй, ниска степен на разбиране и себепознаване (IQ 62), при достигнато ниво на ежедневната реч. Данни за леки дефицити на вниманието и паметта, обща забавеност, редуцираност и слаба ефективност на мисловния процес, стереотипност при взимане на решения, бързо емоционално изчепване. Снизени възможности за адаптация към ежедневните изисквания на обичайната социална среда; сбособен да извършва дейност, обвързана с практически умения, включваща неквалифициран или нискоквалифициран физически труд. С Решение № 805 от 12.04.2022г. по гр.д. № 8831/2021г. по описа на СГС, VIII брачен състав, влязло в сила на 14.05.2022г., ответникът е поставен под ограничено запрещение. В решението е посочено, че ответникът страда от лека степен на умствена изостаналост с изразено снижение на интелекта (слабоумие) с допълнителни нарушения на вниманието и паметта. Наличието на това състояние е нарушило способността на ответника да разбира свойството и значението на действията си и така информирано да ръководи целенасочено постъпките си. Посочено е, че състоянието е с хроничен и необратим ход, както и че ответникът не може пълноценно да се грижи за себе си и да охранява своите лични и имуществени интереси.

От изложеното съдът намира за доказано, че към момента на сключване на договора, ответникът не е могъл да разбира и ръководи постъпките си, макар формално да е бил дееспособен. Видно от горепосочените писмени доказателства, ответникът страда от лека умствена изостаналост, която не му позволява да се ориентира свободно в по-сложни и комплексни ситуации, особено когато са налице съществени детайли, каквито безспорно има при сключване на договори за кредит. Ответникът не може пълноценно да се грижи за себе си, да разбира в детайли свойството и значението на действията

си и информирано да ръководи постъпките си, а са му необходими непрекъснати и дозирани контрол, подкрепа и грижи в ежедневен план, както е отбелязано в горепосоченото решение. Действително, правните последици от поставянето на едно лице под запрещение действат в бъдеще. Съдебното решение при този случай има конститутивен характер, тъй като създава различно правно положение в сравнение със съществуващото преди. С това решение не се обявяват правни последици, които по-рано са съществували, а се създава друго, ново правно положение. Несъмнено обаче съществува възможност причината за запрещението на едно лице да е съществувала по време, отдалечено от поставянето под запрещение и това е от особено значение с оглед възможността да бъдат унищожени сделките, които лицето е сключило в състоянието си на недееспособност, какъвто е и настоящият случай според съда.

В хода на производството освен горепосочените писмени доказателства не са ангажирани други такива, сочещи състоянието на лицето към датата на сключване на договора. Представените документи са изготвени след това. Въпреки това обаче продължителността на установено болестно състояние не е от решаващо значение в хипотезата на чл. 31, ал. 1 ЗЗД, но е от значение степента на психичните нарушения, интензитетът и механизма на проявата им. Не е изключено лицето да е в невъзможност за съзнателна оценка и разумно действие поради болестно състояние с голяма давност, което не е било своевременно констатирано медицински. При някои, но не при всички заболявания и с оглед вида и степента им съдът може да направи достатъчно обоснован логически извод, че щом по медицински критерии лицето не е било в състояние да разбира и ръководи постъпките си изобщо, тази невъзможност се проявява и в конкретния изследван по делото момент, но само ако засвидетелстваното медицински състояние е трайно, а проявленията му засягащи критично съзнанието или волята са установени като постоянни, без ремисии /Решение № 144 от 14.12.2018 г. на ВКС по гр. д. № 5100/2017 г., III г. о., ГК/. Безспорно е установено, че ответникът страда от умствена изостаналост, която не му позволява да се ориентира свободно в по-сложни ситуации. Това състояние е хронично и необратимо. Съдът намира, че към датата на сключване на договора това болестното състояние, предвид естеството му, е било налице и не му е позволявало самостоятелно да охранява своите лични и имуществени интереси. За съда няма основание да

приеме, че умствената изостаналост се е породила след сключването на договора, както и че към 20.01.2020г. лицето не е имало дефицити в умственото развитие. Следва да се има предвид, че от датата на сключване на договора до предприемане на действия и установяване на неговото състояние не е изминал дълъг период на време, през който да е настъпила евентуална промяна в едно хронично и необратимо заболяване.

В подкрепа на извода за наличие на порок на волята у ответника е и установеното, че след като близките на ответника узнали за сключения договор, както и за множество други тегления на кредити, са инициирали производство за поставянето му под запрещение, приключило с решението по гр.д. № 8831/2021г., както и било образувано наказателно производство с Постановление от 20.07.2021г. за измама (чл. 209, ал.1 НК) именно с оглед процесния кредит. Последното се установява от обстоятелството, че от органите на досъдебното производство са изискани оригиналите на договора за кредит, предмет на настоящото производство.

С оглед изложеното, съдът намира, че договорът за кредит от 20.01.2020г. е сключен от дееспособно лице, което не е било способно в пълна степен да разбира свойството и значението на извършеното, което обуславя основателност на възражението за унижожаемост на договора на основание чл. 31, ал.1 ЗЗД.

По изложените мотиви, съдът намира възражението за основателно, поради което, зачитайки отпадането с обратна сила на правния ефект на сделката и липсата на валидно облигационно отношение между страните, предявеният иск за установяване дължимост на процесните главница и лихви по договор за предоставяне на паричен кредит се явява неоснователен и подлежи на отхвърляне.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски има ответникът, като същият е направил и доказал такива в размер на 50 лв. депозит за експертиза и 1000 лв. адвокатско възнаграждение.

Воден от горното, Софийски районен съд, 69 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „ФИРМА“ ЕООД, ЕИК: *****, седалище и адрес на управление гр. АДРЕС срещу Д. Б. М. с ЕГН ***** от гр. АДРЕС, действащ със съгласието на своя настойник Е. М. М.а, искове с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД, вр. 99 ЗЗД за признаване за установено на вземането, предмет на заповед № 114/27.10.22г. за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, издадена по ч. гр.д. № 326/22г. на РС-Мадан за сумата от 20 000 лева- главница, дължима по договор за потребителски паричен кредит №*****/20.01.20г., сключен между „ФИРМА“ ЕАД и Д. Б. М., вземанията по които са прехвърлени с договор за цесия от 19.04.2022г. в полза на „ФИРМА“, ведно със законна лихва върху главницата от подаване на заявлението-07.09.22г., до окончателно изплащане на вземането, сумата в размер на 3022,28 лева-договорна лихва за периода 07.12.20г.- 05.07.22г., 480,42 лева – лихва за забава от 07.12.20г. до 07.09.22г.

ОСЪЖДА „ФИРМА“, ЕИК: *****, седалище и адрес на управление гр. АДРЕС, да **заплати** на Д. Б. М. с ЕГН ***** от гр. АДРЕС, действащ със съгласието на своя настойник Е. М. М.а, сумата от **1050 лв.** – разноси в производството.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участието на трето лице-помагач на страната на ответника „ФИРМА“ ЕАД.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от същото на страните

Съдия при Софийски районен съд: _____